

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2011-2012

24 NOVEMBRE 2011

Proposition de loi modifiant la loi du 21 février 2003 créant un Service des créances alimentaires au sein du SPF Finances

(Déposée par M. Bert Anciaux et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi reprend le texte d'une proposition qui avait déjà été déposée à la Chambre des représentants par Mme Maya Detiège et consorts (n° 53-1381/001).

La loi du 21 février 2003 a créé un Service des créances alimentaires au sein du SPF Finances. Depuis le 1er juin 2004, le Service assure la perception et/ou le recouvrement des pensions alimentaires et des arriérés éventuels. Depuis octobre 2005, il verse également des avances sur les pensions alimentaires. Une commission d'évaluation a été constituée fin octobre 2005.

Il ressort clairement des rapports d'évaluation successifs des années 2004 à 2009 (consultables sur le site Internet du SECAL : www.secal.belgium.be) qu'il y a lieu de formuler de nombreuses observations concernant (le fonctionnement de) ce service.

Sans reprendre les conclusions, les recommandations et les avis tels qu'ils figurent dans le dernier rapport annuel de 2009, la présente proposition de loi s'attaque à trois problèmes posés par le régime actuel.

Il y a tout d'abord le plafond de revenus très bas pour entrer en ligne de compte pour une avance (jusqu'à 175 euros maximum) sur la pension alimentaire pour un enfant. Le plafond de revenus dans le chef du parent non débiteur d'aliments a été fixé, pour 2011, au montant net de 1 300 euros par mois, augmenté de 62 euros net par enfant à charge.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2011-2012

24 NOVEMBER 2011

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën

(Ingediend door de heer Bert Anciaux c.s.)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel herneemt de tekst van een voorstel dat eerder in de Kamer van volksvertegenwoordigers werd ingediend door mevrouw Maya Detiège c.s. (nr. 53-1381/001).

De Dienst voor Alimentatievorderingen werd binnen de FOD Financiën opgericht bij de wet van 21 februari 2003. Vanaf 1 juni 2004 doet de Dienst de inning en/of invorderingen van het onderhoudsgeld en de eventuele achterstallen. Sinds oktober 2005 worden er ook voorschotten uitbetaald op het onderhoudsgeld. Eind 2005 werd een evaluatiecommissie samengesteld.

Uit de opeenvolgende evaluatieverslagen over de jaren 2004-2009 (te raadplegen op de website van Davo : www.secal.belgium.be) blijkt duidelijk dat heel wat kritische bedenkingen bij (de werking van) deze Dienst te formuleren vallen.

Zonder de conclusies, aanbevelingen en adviezen zoals die in het laatste jaarrapport 2009 zijn opgenomen, te hernemen, willen wij met dit wetsvoorstel 3 pijnpunten van de huidige regeling aanpakken.

Vooreerst is er de erg lage inkomensgrens om in aanmerking te komen voor een voorschot (tot maximaal 175 euro) op de alimentatie voor een kind. Het inkomensplafond in hoofde van de niet-onderhoudsplichtige ouder werd voor 2011 vastgesteld op het nettobedrag van 1 300 euro per maand, verhoogd met 62 euro netto per kind ten laste.

En raison du niveau très bas de ce plafond de revenus pour le paiement des avances, seul un nombre peu élevé de parents peut y recourir. De nombreux ménages ont des problèmes financiers parce qu'ils ne remplissent pas la condition de revenus pour pouvoir demander une avance. Le plafond de revenus peu élevé décourage même les parents isolés de travailler, d'autant plus que, pour fixer ce plafond mensuel, il est également tenu compte du pécule de vacances et du treizième mois. Dès que l'on travaille à temps plein, on atteint rapidement ce plafond, qui a donc un effet pervers.

Les ménages qui ne dépassent pas le plafond risquent dès lors très sérieusement de basculer dans la pauvreté.

Si l'on tient compte du «standard budgétaire» élaboré par le *Centrum voor Sociaal Beleid* d'Anvers (1), une augmentation considérable du plafond de revenus précité est absolument justifiée. Ce standard budgétaire répond à la question suivante: «de quel revenu minimum une famille a-t-elle besoin pour pouvoir participer dignement à la vie en société?»

Il en ressort qu'une femme isolée, avec enfants, en fonction du nombre d'enfants (un ou deux), de l'âge et du sexe des enfants (garçon ou fille), a besoin d'un standard budgétaire allant de 1 274 euros (femme isolée avec un garçon de deux ans) à 1 874 euros (femme isolée avec un garçon de huit ans et une fille de quinze ans) (montants arrondis). Ce standard budgétaire est de 26 à 40% plus élevé que le minimum de moyens d'existence.

Sur la base de ces chiffres, nous proposons de porter à 1 800 euros le plafond de revenus pour pouvoir recourir au système d'avances du SECAL, et ce, quel que soit le nombre d'enfants. La majoration actuellement fixée sur une base forfaitaire (62 euros par enfant) serait donc influencée.

Enfin, en déposant la présente proposition de loi, nous entendons également mettre un terme au système qui oblige le créancier d'aliments à céder 5% du montant auquel il/elle a droit au profit du SECAL. En effet, le créancier d'aliments est, en l'occurrence, la partie la plus faible, et la faute incombe entièrement à la partie adverse qui refuse d'exécuter une décision judiciaire. Il n'est d'ailleurs pas logique que, lorsque le créancier d'aliments passe malgré tout par un huissier plutôt que par le SECAL, le huissier facture tous les frais au débiteur d'aliments, contrairement au SECAL.

(1) «*Wat heeft een gezin minimaal nodig? Een budgetstandaard voor Vlaanderen*», Bérénice Storms et Karel Van den Bosch, CSB-Bericht, mai 2009, résumé du livre du même titre, Louvain, Acco 2009.

Deze erg lage inkomensgrens voor het uitbetalen van voorschotten zorgt ervoor dat slechts weinig alleenstaande ouders hier beroep op kunnen doen. Heel wat gezinnen komen in financiële problemen omdat ze niet aan de inkomensvoorwaarde voldoen om een voorschot aan te vragen. Door de lage inkomensgrens worden alleenstaande ouders zelfs ontmoedigd om te werken, zeker als je weet dat voor het bepalen van deze maandelijkse grens, er ook rekening wordt gehouden met het vakantiegeld en de dertiende maand. Zodra je fulltime werkt zit je al snel aan deze grens. Die grens heeft dan ook een pervers effect.

Gezinnen die net buiten de grens vallen lopen dan ook een groot risico om in de armoede te verzeilen.

Als we rekening houden met de «budgetstandaard», uitgewerkt door het Centrum voor Sociaal Beleid te Antwerpen (1), is een aanzienlijke verhoging van de bovengenoemde inkomensgrens duidelijk op zijn plaats. Deze budgetstandaard geeft het antwoord op de vraag «hoeveel geld heeft een gezin minimaal nodig om op een menswaardige manier te kunnen participeren aan de samenleving?»

Daaruit blijkt dat een alleenstaande vrouw, met kinderen, afhankelijk van het aantal kinderen (een of twee), de leeftijd van de kinderen en het geslacht van de kinderen (jongen of meisje) als budgetstandaard afgerond tussen de 1 274 euro (alleenstaande vrouw met een jongen van twee jaar) en de 1 874 euro (alleenstaande vrouw met een jongen van acht jaar en een meisje van vijftien jaar) nodig heeft. In vergelijking met het bestaansminimum is dat een verhoging van 26% tot 40%.

Aan de hand van deze cijfers stellen we voor om de inkomensgrens om een beroep te kunnen doen op de voorschotregeling van DAVO, op te trekken tot 1 800 euro en dit ongeacht het aantal kinderen. De nu forfaitair bepaalde verhoging (62 euro per kind) vervalt dus.

Ten slotte willen we met dit voorstel ook een einde maken aan de regeling die de onderhoudsgerechtigde ertoe verplicht 5% af te staan van het bedrag waar hij/zij recht op heeft ten voordele van DAVO. De onderhoudsgerechtigde is in deze immers de zwakste partij en de schuld ligt volledig bij de tegenpartij die weigert een gerechtelijke beslissing uit te voeren. Het is trouwens niet logisch dat, als de onderhoudsgerechtigde toch via een deurwaarder gaat in plaats van via DAVO, de deurwaarder wel alle kosten aanrekent aan de onderhoudsplichtige en DAVO niet.

(1) «*Wat heeft een gezin minimaal nodig? Een budgetstandaard voor Vlaanderen*», Bérénice Storms en Karel Van den Bosch, CSB-Bericht, mei 2009, samenvatting van het boek onder de gelijknamige titel, Leuven, Acco 2009.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

L'actuel article 4 renvoie aux dispositions de l'article 1409, § 1er, du Code judiciaire. Le plafond des revenus fixé par cet article correspond au montant non saisissable. Il ressort de différentes études que ce plafond de revenus est inférieur au minimum socio-économique. C'est pourquoi nous proposons de revoir ce montant à la hausse, et plus précisément de le fixer à 1 800 euros.

Ainsi que nous l'avons déjà souligné, la majoration forfaitaire pour enfants à charge disparaît.

Article 3

Cet article réécrit l'article 5, si bien que la contribution du créancier d'aliments est supprimée.

*
* *

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2

In het huidig artikel 4 wordt verwezen naar de bepalingen in artikel 1409, § 1 van het Gerechtelijk Wetboek. De inkomensgrens die in dat artikel gehanteerd wordt is datgene dat niet vatbaar is voor beslag. Uit diverse onderzoeken blijkt deze inkomensgrens beneden het socio-economisch minimum te liggen. Daarom stellen wij voor dit bedrag op te trekken naar een hoger niveau, meer bepaald tot 1 800 euro.

Zoals aangegeven vervalt de forfaitaire verhoging per kind.

Artikel 3

Dit artikel herschrijft artikel 5 zodat de bijdrage van de onderhoudsgerechtigde vervalt.

Bert ANCIAUX.
Ludo SANNEN.
Guy SWENNEN.

*
* *

PROPOSITION DE LOIArticle 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 4, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 21 février 2003 créant un Service des créances alimentaires au sein du SPF Finances, modifié par la loi du 22 décembre 2003, les mots « ne sont pas supérieures au montant visé à l'article 1409, § 1er, alinéa 1er, du Code judiciaire, majoré le cas échéant du montant fixé par l'article 1409, § 1er, alinéa 4, » sont remplacés par les mots : « ne sont pas supérieures à 1 800 euros ».

Art. 3

L'article 5 de la même loi, modifié par la loi du 22 décembre 2003, est remplacé par ce qui suit :

« Art. 5. — L'intervention du Service des créances alimentaires entraîne le paiement d'une contribution aux frais de fonctionnement de ce service à charge du débiteur d'aliments. Le montant de cette contribution est fixé à 10 % du montant des sommes à percevoir ou à recouvrer en principal. »

14 novembre 2011.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 4, § 1, eerste lid van de wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën, gewijzigd bij de wet van 22 december 2003, worden de woorden « niet hoger zijn dan het bedrag vermeld in artikel 1409, § 1, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, in voorkomend geval verhoogd met het bedrag vastgesteld in artikel 1409, § 1, vierde lid, » vervangen door de woorden : « niet hoger zijn dan 1 800 euro ».

Art. 3

Artikel 5 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 22 december 2003, wordt vervangen als volgt :

« Art. 5. — De tegemoetkoming van de Dienst voor alimentatievorderingen geeft aanleiding tot de betaling van een bijdrage in de werkingskosten van deze dienst ten laste van de onderhoudsplichtige. Het bedrag van deze bijdrage is 10 % van het bedrag van de te innen of in te vorderen hoofdsommen. »

14 november 2011.

Bert ANCIAUX.
Ludo SANNEN.
Guy SWENNEN.